

TIKTOK JAKO WSPÓŁCZESNE ŹRÓDŁO WIEDZY

Wprowadzenie

Ze względu na rozwój technologiczny zdobywanie wiedzy dzięki internetowi staje się coraz bardziej popularne (Leszczyńska, 2019). W serwisach internetowych, na blogach czy nawet w mediach społecznościowych można odnaleźć publikacje, których treści przedstawiają merytoryczną i kompletną wiedzę. Strony internetowe i aplikacje dostępne są dzisiaj praktycznie dla wszystkich, dlatego należy podkreślić, że wiedza przekazywana przy użyciu internetu jest przede wszystkim powszechnie i bardzo łatwo dostępna dla większości osób. Bezdyskusyjny jest także fakt, że jeśli do internetu bardzo szybko trafiają niezliczone ilości zagadnień, które mogą być wartościowe, to jednocześnie można znaleźć tam informacje pełniące przede wszystkim funkcję typowo rozrywkową.

Współcześnie coraz częściej można jednak dotrzeć w sieci do materiałów, których celem jest przekazywanie i poszerzanie wiedzy (Leszczyńska, 2019). Internet, a w szczególności media społecznościowe, są źródłem różnego rodzaju przekazów mogące użytkowników internetu czegoś „nauczyć”. Są to poradniki w formie wideo, fotografii, treści itd. Warto zwrócić uwagę na to, że jednym z podstawowych zagrożeń internetu jest aktualnie szerzenie informacji nieprawdziwych (tzw. *fake news*) (Bąkowicz, 2019). Wolność słowa i anonimowość w internecie doprowadziły do tego, że jako odbiorcy komunikatów internetowych musimy stale weryfikować ich prawdziwość (Assange i in., 2013). Obecnie część społeczeństwa jest uzależniona od korzystania z internetu i mediów społecznościowych (Molga, 2014, s. 126-

¹ Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Nauk o Informacji.

135). Jest to globalny problem społeczny, gdyż takie uzależnienie może być porównywane do innych rodzajów uzależnień, takich jak m.in. alkoholizm. Według badań statystyczny Polak w wieku od 16 do 64 roku życia spędza w internecie 6 godzin i 44 minuty na dobę, w tym aż 2 godziny w mediach społecznościowych. Dla porównania – telewizję oglądamy około 3 godziny i 15 minut, a prasę internetową i drukowaną (łącznie) czytamy przez 1 godzinę i 16 minut. Nieuniknione jest, że ze względu na rozwój technologiczny i cyfryzację ludzie będą spędzać czas w sieci (a w przyszłości zapewne jeszcze więcej czasu).

Przeglądanie jakichkolwiek treści w internecie zazwyczaj ma jakiś cel. Może to być potrzeba relaksu, dowiedzenia się czegoś nowego, chwilowego „oderwania się od rzeczywistości” czy też nauki. Nadmiar informacji może jednak prowadzić do przeciążenia informacyjnego (Babik, 2010, s. 21-27). Chcąc czerpać wiedzę z zasobów internetowych, musimy mieć świadomość tego, w jaki sposób działa internet. Poza tym, zanim uznamy publikacje znalezione w internecie za rzetelne, warto jest poznać źródło, z jakiego pochodzą i sprawdzić ich autentyczność. Zatem, chcąc korzystać ze źródeł wiedzy w sieci, należy to czynić z rozmysłem.

Jednym z takich źródeł jest TikTok. Przedmiotem pracy jest analiza tej aplikacji, która aktualnie cieszy się ogromną popularnością wśród odbiorców internetu w różnym przedziale wiekowym. Celem niniejszego artykułu jest również popularyzacja TikToka jako narzędzia do zdobywania wiedzy i samokształcenia. Postawiono pytania badawcze: Czy aplikacja TikTok, oprócz dostarczania rozrywki, może stanowić dla jej użytkowników źródło wiedzy? Czy aplikacja odpowiada na potrzeby edukacyjne teraźniejszego społeczeństwa? By znaleźć odpowiedzi na tak postawione pytania posłużono się metodą analizy dokumentu, a następnie opisową i egzemplifikacyjną, co było tym bardziej zasadne, że aplikacja mylnie traktowana jest jako oprogramowanie służące jedynie rozrywce. Przeprowadzono także badanie *desk research*, które polegało na obserwacji, zestawianiu i analizowaniu popularnych trendów w aplikacji TikTok. Skupiono się w tej części badania na profilach prezentujących content edukacyjny. Wszystkie analizy wykonano od listopada 2021 do maja 2022 r.

Metody badawcze

- W analizie materiału badawczego pomocne były dostępne raporty i technika *desk research*. Raporty, z których skorzystano to:

- *Social Media w Polsce 2021 – raport*, przeprowadzony przez Simona Kempa, który informuje o mediach społecznościowych najpopularniejszych w Polsce w minionym roku, liczbie osób z nich korzystających, wieku ich odbiorców. Raport prezentuje oficjalne dane zebrane w oparciu o aktywne instalacje mediów społecznościowych na urządzeniach iPhone i Android.

- Raport *Sensor Tower's Q1 2022 Data Digest* jest wynikiem badań firmy SensorTower, która jest światowym liderem w opracowywaniu informacji rynkowych i wskaźników wydajności klasy korporacyjnej w ekosystemie aplikacji mobilnych. Raport podaje liczbę osób na świecie, które pobrały poszczególne aplikacje mobilne w pierwszym kwartale 2022 roku oraz rodzaje aplikacji cieszące się największą popularnością. Opracowanie opiera się na danych szacunkowych dotyczących pobierania aplikacji za pomocą platformy Sensor Tower Store Intelligence.

- Raport *Co zmieniło się w edukacji zdalnej podczas trwania pandemii?* został sporządzony przez zespół badawczy w składzie: Marlena Plebańska, Małgorzata Sieńczewska i Aleksandra Szyller, które skupiły się na prezentacji wyników badań przeprowadzonych przy użyciu LIBRUS Szkoła i LIBRUS Rodzina. Badaczki starały się uzyskać odpowiedzi na pytania o nauczanie zdalne w szkole przed i w trakcie trwania pandemii COVID-19 w Polsce. Opisały zmiany zachodzące w edukacji, zwracając uwagę na obszary wymagające modyfikacji i ulepszeń.

- Raport *Użytkownik TikToka w Polsce* został przygotowany przez agencję OpenMobi na podstawie przebadanych 1008 użytkowników TikToka w Polsce, którzy mieli odpowiedzieć na 27 pytań związanych z aplikacją TikTok i ich preferencjami oraz zwyczajami w korzystaniu z niej.

- Badanie *research desk*, przeprowadzone przez autorkę artykułu, polegało na obserwacji, zestawianiu i analizowaniu aktualnie popularnych trendów w aplikacji TikTok, biorąc pod uwagę profile prezentujące content edukacyjny. Obserwację prowadzono od listopada 2021 r. do maja 2022.

Fenomen aplikacji TikTok

Aplikację TikTok stworzyło chińskie przedsiębiorstwo ByteDance we wrześniu 2016 r. Zainteresowanie użytkowników wzbudziła dopiero w roku 2020, a w pierwszym kwartale 2022 r. okazała się być najczęściej pobieraną aplikacją na świecie, o czym informuje raport *Q1 2022: Store Intelligence Data Digest* firmy SensorTower. TikTok przekroczył liczbę 3,5 miliarda pobrań i był aplikacją społecznościową, która osiągnęła pierwszy miliard użytkowników w najkrótszym czasie, co notuje raport przygotowany przez agencję OpenMobi *Użytkownik TikToka w Polsce*.

Aplikację TikTok używają ludzie będący w różnym wieku. W Polsce:

- 90% użytkowników aplikacji to osoby w wieku poniżej 18 roku życia,
 - 66% posiadaczy kont to odbiorcy aktywni, czyli czynnie publikujący treści,
 - 95% eksploratorów stanowią kobiety,
 - 90% klientów oceniało serwis pozytywnie (Jasiński, 2021, s. 44).
- TikTok jest mobilną aplikacją internetową, której główna funkcja

polega na możliwości udostępniania krótkich materiałów wideo i robieniu tzw. live'ów, czyli relacji na żywo. Prezentowane filmiki to m.in. wszelkiego rodzaju „wyzwania”, prezentacje taneczne, występy muzyczne, występy komediowe, a także treści mające charakter edukacyjny, jak: poradniki, tutoriale, wykłady czy wspólna nauka na żywo przy użyciu funkcji live. Publikowane na TikToku materiały wideo mają ograniczenia czasowe. Mogą one trwać od kilku sekund do maksymalnie trzech minut.

Eksploracja filmików polega zwykle na przeglądaniu ich jeden po drugim, dzięki opcji scrollowania. Strona główna posiada dwie zakładki pozwalające na przeglądanie filmów. Pierwszą z nich jest etykieta o nazwie „Following”, za pośrednictwem której dostępny jest zbiór najnowszych i najciekawszych filmów, przy czym wszystkie stanowią materiały przygotowane przez twórców, których obserwujemy. Druga zakładka nosi nazwę „For You” pozwalająca oglądać zestawienie filmów „zaproponowanych” przez algorytm. Inna opcja przeszukiwania zasobów TikToka to „Discover”, dzięki której filmiki są kategoryzowane za pomocą hashtagów. Ostatni sposób przeglądania zawartości aplikacji polega na użyciu lupy, w którą można wpisać hasło, jakim otagowany został film, lub nazwę jego twórcy (udostępniającego) oraz poprzez zeskanowanie kodu QR.

TikTok cieszy się popularnością, ponieważ treści docierające do zainteresowanych za jego pośrednictwem trafiają w ich upodobania, o czym piszą autorzy wymienionych w tekście raportów. Szukając przyczyn tego stanu rzeczy, należy wspomnieć o algorytmach. Aplikacja wykorzystuje zaawansowane algorytmy, które oparte są na technologii maszynowego uczenia się i sztucznej inteligencji (Krysik, 2021). Są to tzw. systemy *machine learning* rozpoznające i identyfikujące treści, a następnie na podstawie doświadczeń proponujące komunikaty, które prawdopodobnie przypadną do gustu poszczególnym użytkownikom (Norman, 2021). Można zaryzykować stwierdzenie, że telefony, a co za tym idzie również aplikacje, które na nich są zainstalowane, „znają” właścicieli urządzeń lepiej niż oni sami siebie. To powoduje, że dostarczane treści rzeczywiście odpowiadają upodobaniom odbiorców. TikTok zapisuje informacje o tym, jakie filmy internauci dodali do ulubionych, a także rejestruje dane o tym, jak długo oglądany był wybrany filmik. Jeśli konkretna osoba dotrwała do końca filmiku, albo oglądała go wielokrotnie, to algorytm traktuje ten materiał jako interesujący dla niej. I odwrotnie, po zamknięciu emisji filmu przed jego końcem, algorytm koduje tego typu i podobne treści jako nieatrakcyjne dla odbiorcy.

Materiały publikowane na TikToku mają formę wideo. Tworzone są przeważnie samodzielnie przez użytkowników. Przygotowanie tego typu materiału nie wymaga specjalnych umiejętności, np. montażu filmów, ponieważ opcje aplikacji są intuicyjne, łatwe w użyciu i mogą dać interesujące efekty.

Użytkownicy TikToka

Najważniejszą grupą odbiorców TikToka jest młodzież, a dokładniej ludzie należący do Generacji Z, czyli urodzeni po 1995 r. Są to osoby, które chętnie wybierają media społecznościowe dostarczające krótkie, wizualne komunikaty medialne, takie jak: YouTube, Snapchat, Instagram czy TikTok. Kolejną grupę odbiorców stanowi pokolenie Millenialsów, czyli osoby urodzone pomiędzy 1985 a 1994 r., poszukujące w mediach społecznościowych przekazu statycznego. Raport *Użytkownicy TikToka w Polsce* wykazuje, że przedstawiciele tej kategorii wybierają zazwyczaj media społecznościowe, takie jak: Facebook, Snapchat, Instagram. Można również zauważyć, że i inne osoby urodzone przed 1985 r. korzystają z aplikacji TikTok.

Badania wskazują, że Generacja Z charakteryzuje się krótszym czasem skupienia uwagi niż pokolenie Millenialsów. Raport *Użytkownik TikToka w Polsce* przygotowany przez agencję Open Media zawiera informacje, w świetle których ludzie należący do Generacji Z są w stanie utrzymać skupienie przez zaledwie 8 sekund, podczas gdy Millenialsi 12 sekund. Różnice dotyczą także wieloekranowości, czyli umiejętności korzystania z wielu ekranów równocześnie. W przypadku Millenialsów są to 3 ekrany, a tymczasem u Generacji Z jest ich aż 5. Młodzi przedstawiciele społeczeństwa czerpią zatem informacje z większej liczby źródeł, lecz ich koncentracja trwa krócej.

Edukacja online

Pandemia COVID-19 zmieniła funkcjonowanie nie tylko gospodarki na świecie, lecz i innych aspektów życia społecznego. Wprowadzane sukcesywnie ograniczenia życia publicznego wymusiły cały szereg zmian w zachowaniu ludzi. Jedną z nich była konieczność otwarcia się na zjawisko nauki na odległość. Za sprawą epidemii z dnia na dzień uczniowie, nauczyciele, wykładowcy i studenci zostali zmuszeni do przejścia na zdalny tryb nauki. Wykorzystanie cyfrowej technologii w edukacji było wyzwaniem nie tylko dla wychowanków, lecz i pedagogów. Problemem okazała się zarówno jakość kształcenia, jak i dostęp, a w zasadzie brak dostępu do odpowiedniego sprzętu elektronicznego, łącza internetowego itp. Przez tę nagłą, niespodziewaną i jednocześnie diametralną transformację trybu nauki znaczna część nauczycieli, jak i rodziców, była zmuszona do natychmiastowego podniesienia swoich kompetencji cyfrowych. Dotyczyło to również uczniów, chociaż, można założyć, że w mniejszym lub innym stopniu. Wynika to z tego, że uczniowie szkół podstawowych, średnich, jak i studenci uczelni wyższych, są to tzw. *digital natives*, dla których internet jest podstawowym medium. Generacja Z, bo tak właśnie można ich nazwać, od początku swojego życia obserwuje świat, który korzysta z sieci i wszystkich

jej komponentów. Dla tego pokolenia internet jest najważniejszym medium komunikacyjnym wykorzystywanym w celach rozrywkowych, a także po to, aby podtrzymywać kontakt z innymi osobami. Niezwykle istotna w tym aspekcie jest otwartość młodych ludzi na wszelkie nowe rozwiązania technologiczne.

Z upływem czasu, gdy stan izolacji czy kwarantanny wydłużał się, wszystkie środowiska biorące udział w edukacji zdalnej nabierały doświadczenia w posługiwaniu się nowoczesnymi narzędziami komunikacyjnymi. Z raportu pt. *Co zmieniło się w edukacji zdalnej podczas trwania pandemii?* wynika, że kompetencje cyfrowe nauczycieli znacznie się podniosły i nie stanowią już takich problemów, jak na początku trwania pandemii. Edukacja zdalna została przyjęta przez uczniów stosunkowo dobrze, tworząc nieznane wcześniej i może niedziałające perfekcyjnie we wszystkich aspektach, lecz jednak realne zjawisko.

Nauka za pośrednictwem mediów społecznościowych

Dzięki temu, że w trakcie pandemii nauka zdalna stanowiła podstawę edukacji na świecie, zwiększyła się tolerancja wobec poszerzania wiedzy nie tylko przy użyciu platform edukacyjnych, lecz i innych narzędzi cyfrowych. Były to przede wszystkim platformy edukacyjne, takie jak: Microsoft Teams, Moodle, Quizlet i inne. Oprócz nich bardzo popularne okazały się narzędzia do komunikacji zdalnej, czyli: Zoom, Skype, Facebook czy Messenger.

Trzeba podkreślić, że wzrosła liczba czynnych użytkowników *social mediów* (Bogalecki, 2021). To z kolei spowodowało zwiększoną popularność przekazywania wiedzy za pomocą środków elektronicznych, co po kilku miesiącach stało się codziennością. Dlatego też podczas pandemii różnorodne profile w *social mediach*, które miały charakter edukacyjny, rozwijały działalność i z powodzeniem edukowały swoich odbiorców.

Przez długi czas pierwszeństwo w dziedzinie edukacji w internecie należało do serwisu YouTube, który umożliwia umieszczanie filmów wideo, oglądanie ich, komentowanie oraz tworzenie filmów live (Michniuk, 2014). Oprócz tak znanych serwisów, jak: YouTube, Facebook czy Instagram, content edukacyjny zaczął pojawiać się również na TikToku. Portale społecznościowe mogą bowiem być narzędziami wspomagającymi proces nauki, gdyż, jak się okazuje, wywierają realny wpływ na użytkowników (Nowak, Chalimoniuk-Nowak, 2015). TikTok może zatem stanowić nowy sposób przekazu informacji i wiedzy. Konstatacja ta jest o tyle istotna, że w 2022 r. nastąpił powrót do trybu nauki stacjonarnej, ale w niektórych przypadkach nauka zdalna przynosi lepsze efekty i ułatwia proces kształcenia (Marciniak, 2022). Dzieje się tak z uwagi na przykład na przyzwyczajenie do tego, że można uczyć się we własnym domu, wspólnie z ludźmi, którzy teryto-

rialnie oddaleni są od siebie o kilkanaście, kilkadziesiąt, a nawet i kilkaset kilometrów. To niewątpliwie stanowi zaletę zdobywania wiedzy z użyciem mediów społecznościowych.

Aspekt edukacyjny aplikacji TikTok

Wzrost popularności aplikacji TikTok przyczynił się do zainteresowania tym medium jako przedmiotem badań. Celem artykułu, jak wspomniano, jest zwrócenie uwagi na to, że aplikacja może stanowić narzędzie edukacyjne. Eksplorując jego zawartość, uwagę zwrócono na materiały mające charakter edukacyjny. Okazuje się, że wiedza przekazywana za pośrednictwem tej aplikacji może być wartościowa.

Sposoby prezentacji treści dydaktycznych na TikToku są różnorodne, a ich wybór warunkuje przede wszystkim charakter owych treści. Wśród nich można wyróżnić:

- tradycyjna wypowiedź eksperta w formie wideo. Specjalista w danej dziedzinie dzieli się swoją wiedzą w trakcie krótkiej wypowiedzi – opowieści, którą sam zaplanował i zrealizował;
- udzielanie odpowiedzi na pytania zadawane przez użytkowników i rozwijanie wypowiedzi na dany temat. Technika ta buduje relacje między ekspertem, czyli nauczycielem, a odbiorcą. Dzięki owej rozmowie można również poznać oczekiwania odbiorcy i jego zainteresowania;
- nagrywanie tzw. tutoriali, czyli instruktaży dostarczających gotowych rozwiązań użytkownikom. Taka prezentacja, oprócz wiedzy, upewnia internatów, że sami mogą wykonać konkretne czynności.

TikTok jest aplikacją, w której znaleźć można rozmaite treści. Zaprezentowane w artykule materiały, mające charakter edukacyjny, różnią się więc od siebie formą i tematyką. Są to treści przygotowywane przez praktyków reprezentujących różne zawody i specjalności, jak: nauczyciele, lektorzy, fizycy, fotografowie, lekarze, projektanci. Wielu twórców, będących ekspertami, dzieli się swoją wiedzą z odbiorcami aplikacji TikTok. Wśród nich są np. terapeuci i psychoterapeuci, którzy w filmikach przekazują użytkownikom porady, a także praktyczną wiedzę z zakresu psychologii. Takie informacje mogą być przydatne, dlatego że żyjemy w społeczeństwie borykającym się z różnego rodzaju problemami. Warto zatem poszerzać swoją wiedzę i kompetencje w tej dziedzinie. Niektórzy autorzy dzielą się wskazówkami pedagogicznymi, np. dotyczącymi pracy z dziećmi z zespołem Aspergera. Popularne konta z treściami z zakresu psychologii na TikToku to m.in.: *@psychologszymonniemiec*, *@psychologzintencjiserca*, *@odnova.psycholog*, *@psychologjanoszewski*, *@trenerka.emocji*. Filmy z tej dziedziny poruszają zagadnienia na temat różnych zaburzeń psychicznych, jak np. ataki paniki.

Uczniowie szkół różnych typów mogą korzystać z aplikacji przy nauce wielu przedmiotów. Na TikToku są filmy, za pomocą których nauczyciele

przekazują wiedzę z zakresu matematyki, języka polskiego czy języków obcych. To przede wszystkim nauka języków, a w szczególności języka angielskiego, za pomocą TikToka, jest niezwykle popularna. Wielu lektorów, mających doświadczenie w nauczaniu, na swoich kontach w mediach społecznościowych z powodzeniem dzieli się wiedzą. Są to pojedyncze filmiki wyjaśniające różnorodne zagadnienia, całe serie tematyczne, a także spotkania live, podczas których nauczyciel wyjaśnia dany problem albo uczestnicy live'a rozwiązują zadania pod jego kierunkiem. Filmiki udostępniają zatem pedagodzy i *native speakerzy* na kontach: @magdalenabritish, @ang_ola, @tutlo, @speakyfreakyquest, @lekcje_online_pl itd. Przykładami takich filmów są: *Jak zapytać o drogę po angielsku?* czy *Jak zarezerwować hotel po angielsku?*, w których lektor w językach polskim i angielskim podpowiada, jakich słów lub zdań należy użyć, aby poprawnie sformułować pytanie. W innych filmach nauczyciele wyjaśniają znaczenia pojedynczych wyrazów, proponują ich synonimy. Niejednokrotnie takie filmiki, mimo że mają charakter edukacyjny, to ich warstwa wizualna i ścieżka dźwiękowa dostarcza także rozrywki. Niektórzy lektorzy potrafią w zabawny, humorystyczny sposób tłumaczyć zawile zagadnienie językowe.

Kolejną dziedziną, z której można poszerzać swoją wiedzę przy użyciu TikToka, jest medycyna. Mimo że zagadnienia medyczne są skomplikowane i wydawać by się mogło, że ich omówienie wymaga innych form niż krótkie filmy, to na TikToku umieszczono komunikaty poświęcone tej problematyce. Wypowiadają się lekarze reprezentujący np. takie specjalności, jak: flebologia, ginekologia, stomatologia. Używają oni nieskomplikowanego języka, tłumacząc zagadnienia w przystępny sposób. W tego typu wypowiedziach opinie lekarza wzbogaca materiał graficzny. Popularne są np. konta: @doktor.adrian, @dr.ania, @bezbolesny_zębolog, @dr.paluch.flebolog. Podstawowa wiedza medyczna jest przydatna użytkownikom w każdym wieku, dlatego omawiane są najbardziej powszechne, cywilizacyjne choroby i przypadłości (*Jak zapobiegać powstawaniu żyłaków?*, *Jakie są najczęstsze objawy nadciśnienia tętniczego?*, *Na czym polega leczenie kanałowe?*).

Matematyka to kolejna dyscyplina, która cieszy się zainteresowaniem użytkowników TikToka. Zakres i poziom przekazywanych informacji jest szeroki. Nauczyciele tłumaczą konkretne zagadnienia (np. logarytmy), rozwiązując zadania temu poświęcone. Publikowane są również filmy live przypominające kursy maturalne. W trakcie live'ów uczniowie wraz z nauczycielem rozwiązują kolejne zadania zawarte np. w arkuszach maturalnych. Konta nauczycieli matematyki z TikToka to m.in.: @matematykagryzie, @logiczna_matematyka, @prosta_matematyka_delta, @mat_masterka, @ania_od_matmy. Wśród popularnych filmów można znaleźć: *Wyznaczanie tangensa kąta w układzie współrzędnych*, *Maturalny pewniak = równanie czy Zadanie na objętość ostrosłupa dla maturzystów*.

Dziedziny wiedzy, takie jak fizyka czy chemia, prezentowane są z kolei w filmach publikowanych przez popularyzatorów nauki, którzy, przygotowując wideo, wykorzystują interesujące materiały. Warto podkreślić, że udostępniane przez nich treści niemal zawsze przywołują sprawdzone, naukowe źródła, a nie subiektywne opinie. Przykładami kanałów popularyzujących wiedzę ze wspomnianych obszarów są: @kasiagandor, @doktor_z_tiktoka, @adam_mirek, a interesujące filmy to *Dlaczego przekrojone jabłko brązowieje?*, *Dlaczego nogi drzewieją?*, *5 pytań o wariant Omikron*, *Najbardziej śmiertelne choroby świata* i wiele innych.

Jesteśmy w stanie znaleźć na TikToku treści edukacyjne z każdej dziedziny, ale warte uwagi wydają się być różnego rodzaju tutoriale, dzięki którym można nabyć umiejętności technicznych bądź manualnych. Zaliczają się do nich filmiki poświęcone sztuce, np. nauka rysunku, projektowania graficznego, fotografii. Doświadczony fotograf tłumaczy, np. działanie czy zasady obsługi lustrzanki cyfrowej lub innych akcesoriów fotograficznych. Niektóre z filmów są nie tylko intrygujące, ale i mogą okazać się przydatne. Warto również docenić darmowy i łatwy dostęp do nich z poziomu telefonu. Interesujące kanały zawierające tutoriale to m.in.: @vikivisuals, @domin_wro, @zaprojektowwwane, @academiacanvy, @ciociaszada. Wśród filmów cieszących się popularnością są: *Nie myl DPI z PPI!*, *Jak zrobić siatkę pod logo?*, *Jak zrobić zdjęcie burzy?*

Duża grupa użytkowników aplikacji to uczniowie szkół średnich i dlatego spora część materiałów dostępnych na TikToku dotyczy nauki na tym właśnie poziomie. Są to poradniki przydatne podczas przygotowania do egzaminów maturalnych z matematyki, języka angielskiego, języka polskiego czy też innych przedmiotów. Na TikToku występują nawet pracownicy naukowcy z tytułem profesora, którzy dzielą się wiedzą akademicką przydatną podczas pisania prac dyplomowych. Przykłady takich kanałów to: @nataniel_maturalni oraz @annaszlagowska. Przykładowe filmy to: *Najważniejsze pojęcia na maturę z polskiego!*, *Pan Tadeusz TOP 3 błędy rzeczowe czy Kiedy używać Ibidem?*

W edukacji bardzo ważna jest regularność pozwalająca zapamiętać przyswajane treści. Ułatwia to TikTok. Aplikacja, dzięki swoim funkcjom, systematycznie udostępnia użytkownikom najnowsze treści i treści ich ulubionych twórców. Jeśli istnieje taka sposobność, można zaobserwować profil wybranego właściciela kanału i włączyć powiadomienia. Wówczas w momencie udostępnienia przez niego materiału na telefonie pojawi się stosowne przypomnienie.

Podsumowanie

Nauka za pośrednictwem aplikacji TikTok wydaje się być zatem dobrym, a jednocześnie ciekawym rozwiązaniem, które wpisuje się w potrzeby

i wymagania współczesnego społeczeństwa. Dzięki aplikacji można poznać treści z wielu dziedzin nauki, warto więc przekonać się do tego narzędzia kojarzonego dotychczas przede wszystkim z rozrywką. Do podstawowych zalet nauki przy pomocy TikToka należy zaliczyć:

- możliwość uczenia się w domu wspólnie z ludźmi znajdującymi się daleko od nas;
- możliwość samodzielnego decydowania o tym, kiedy podjąć naukę;
- pełna dowolność kont/profilu, z których chce się czerpać wiedzę;
- darmowy dostęp do wiedzy;
- wysoki poziom prezentowanych treści;
- wiedza przekazywana jest przez praktyków, co podnosi jej walor użytkowy;
- przekazywanie wiedzy odbywa się przy użyciu prostego i przystępnego języka, wzbogacone jest też materiałem graficznym ułatwiającym zapamiętywanie.

Jedną z najważniejszych cech nauki za pośrednictwem TikToka jest użycie krótkich filmików jako podstawowej formy komunikacji, co może być niezwykle efektywne. Materiał filmowy łączy w sobie dźwięk, obraz i ruch. Wszystkie te komponenty można rozpatrywać wspólnie, bądź też oddzielnie i traktować jako jedno lub wiele źródeł wiedzy. Część osób, tak zwani słuchowcy, najefektywniej przyswajają wiedzę poprzez słuchanie. Okazuje się, że najszybszą metodą nauki jest dla nich słuchanie. Kolejny typ osób – wzrokowcy – najefektywniej zapamiętują treści, które zobaczą lub przeczytają. Trzecią grupę stanowią natomiast ludzie przyswajający informacje przekazane przez dialog czy dyskusje. Osoby te cechuje wysoka koordynacja wzrokowo-słuchowa. Kinestetycy z kolei są osobami, dla których ich własne doświadczenia stanowią najskuteczniejszą formę nauki (Carter, Russel, 2022). Krótkie filmiki zaakceptują wzrokowcy, słuchowcy, kinestetycy, jak i osoby uczące się poprzez kontakt z innymi. Wiedza prezentowana przez ekspertów za pośrednictwem TikToka w formie materiałów wideo może skutkować szybkim, efektywnym i trwałym jej przyswojeniem przez większość użytkowników.

Zdobywanie wiedzy z pomocą TikToka jest zatem łatwe, szybkie i nie wymaga większego wysiłku, a jedynie chwili skupienia. TikTok może być więc dobrym narzędziem do nauki, gdyż odbiorcy dzisiejszych przekazów medialnych i internetu preferują komunikaty ikonizujące. TikTok dla współczesnej młodzieży jest znacznie bardziej interesujący niż inne media społecznościowe, a wiedza przyswajana za jego pośrednictwem między czynnościami codziennymi przynosi dobre rezultaty. W świetle przytoczonych raportów, a także przeprowadzonych na potrzeby artykułu obserwacji, należy odpowiedzieć na postawione pytania badawcze twierdząco. Niewątpliwie aplikacja TikTok stanowi źródło wiedzy, w dodatku odpowiada ona współczesnym potrzebom edukacyjnym. Aplikacja jest źródłem wiedzy,

ponieważ przy jej pomocy zainteresowani uczą się nowych treści i podnoszą swoje umiejętności. TikTok można uznać za współczesne narzędzie wspomagające proces edukacji, gdyż cieszy się on dużą popularnością wśród internautów, a możliwości prezentacji treści pozwalają uczyć się w nowoczesny i niekonwencjonalny sposób. Publikacje, jakie znajdują się na TikToku, mają charakter przede wszystkim popularnonaukowy, jednak należy podkreślić, że łączenie wiedzy z rozrywką może wspomóc codzienną naukę i proces poszerzania kompetencji. Warto zatem zaryzykować twierdzenie, że TikTok jest narzędziem edukacyjnym na miarę naszych czasów.

Bibliografia

- Assange, J., Appelbaum, J., Müller-Maguhn, A., Zimmermann, J. (2013). *Cyberpunks. Wolność i przyszłość internetu*. Gliwice: Wydawnictwo Helion.
- Babik, W. (2010). O natłoku informacji i związanym z nim przeciążeniu informacyjnym. W: J. Morbitzer (red.), *Człowiek-Media-Edukacja* (s. 21-27). Kraków: Katedra Technologii i Mediów Edukacyjnych. Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej.
- Bąkowicz, K. (2019). *Fake news jako produkt medialny w dobie postprawdy. Studium przypadku Niebieskiego Wieloryba*. Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem prof. UW, dr. hab. Tadeusza Kowalskiego. Warszawa: Uniwersytet Warszawski Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii.
- Bogalecki, K. (2021, 08 kwietnia). Jaki był wpływ pandemii na social media? Które medium społecznościowe zyskało w jej trakcie najbardziej? W: *ITReseller*. Pobrane 29 marca 2022, z <https://itreseller.com.pl/pew-research-center-media/>
- ByteDance (2021, 13 czerwca). W: *Wikipedia: Wolna encyklopedia*. Pobrane 27 lutego 2022, z <https://pl.wikipedia.org/wiki/ByteDance>
- Carter, P., Russell, K. (2002). *Równowaga umysłu*. Warszawa: MUZA SA.
- Cyfrowy tubylec (2021, 05 kwietnia). W: *Wikipedia: Wolna encyklopedia*. Pobrane 29 marca 2022, z https://pl.wikipedia.org/wiki/Cyfrowy_tubylec
- Jasiński, W. (2021). Czym jest TikTok i jak działa? *Remedium*, 7-8, 44.
- Kemp, S. (2021). *Raport – Social Media w Polsce 2021*. Pobrane 29 marca 2022, z <https://datareportal.com/reports/digital-2021-poland>
- Krysiak, A. (2021, 02 kwietnia). TikTok w 2021: wyjaśniamy, jak działa algorytm najpopularniejszej aplikacji w sieci. W: *Recostream*. Pobrane 28 listopada 2021, z <https://recostream.com/pl/blog/tiktok-jak-dziala-algorytm>

- Leszczyńska, E. (2019). *Polacy w sieci*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Marciniak, R. (2022). *E-learning – projektowanie, realizowanie i ocena*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Michiuk, A. (2014). *YouTube – YouLearn. Nauka przez YouTube?* Pobrane 29 marca 2022, z <https://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/56/id/1122>
- Molga, A. (2014). Uzależnienia od Internetu. *Dydaktyka informatyki*, 9, 126-135.
- Norman, A. T. (2021). *Uczenie Maszynowe w Akcji: Przewodnik Dla Laików*. Montefranco: Wydawnictwo TEKTIME.
- Nowak, J. (2012, 01 grudzień) Social media jako sieci obiegu przekazów medialnych. *Nowe Media*, 3, 13–31.
- Nowak, P.F., Chalimoniuk-Nowak, M. (2015). Potencjał mediów społecznościowych w edukacji zdrowotnej. W: A. Wolska-Adamczyk (red.), *Współczesne kierunki działań prozdrowotnych* (s. 35-45). Warszawa: Wyższa Szkoła Inżynierii i Zdrowia. Pobrane 18 maja 2022, z https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/7366/P_No-wak_potencjal_mediow_spoecznościowych2.pdf?isAllowed=y&sequence=1
- Open Mobi. (2019). *Raport – Użytkownik TikToka w Polsce*. Pobrane 29 marca 2022, z <https://www.openmobi.pl/raporttiktok/raportFolder/raporttiktok.pdf>
- Pokolenie Z. (2022, 7 marca). W: *Wikipedia: wolna encyklopedia*. Pobrane 29 marca 2022, z https://pl.wikipedia.org/wiki/Pokolenie_Z
- Plebańska, M., Szyller, A., Sieńczewska, M. (2021). *Raport - Co zmieniło się w edukacji zdalnej podczas trwania pandemii?*. Pobrane 29 marca 2022, z [https://kometa.edu.pl/uploads/publication/1186/77a7_A_Raport%20II%202021-marzec%20\(1\).pdf?v2.8](https://kometa.edu.pl/uploads/publication/1186/77a7_A_Raport%20II%202021-marzec%20(1).pdf?v2.8)
- SensorTower. (2022). *Raport – Q1 2022: Store Intelligence Data Digest*. Pobrane 29 marca 2022, z <https://sensortower.com/resources/q1-2022-store-intelligence-data-digest-report>
- Uczenie maszynowe. (2022, 03 marca). W: *Wikipedia: Wolna encyklopedia*. Pobrane 29 marca 2022, z https://pl.wikipedia.org/wiki/Uczenie_maszynowe

Katarzyna Brejza
TikTok as a contemporary source of knowledge
Abstract

The article focuses on the consideration of a popular mobile application called Tik Tok. It presents its essence, operation and, in particular, draws attention to its educational aspect. The Tik Tok application is one of the leading tools for information flow and retrieval today. It turns out that it can be a competent source of knowledge on various topics. Videos published there by experts in various fields present knowledge in a simple and accessible way, which makes them quickly absorbed by the audience.

Keywords: TikTok, app, knowledge resource, knowledge, learning, 21st century, social media, education

Katarzyna Brejza
TikTok jako współczesne źródło wiedzy
Streszczenie

Artykuł koncentruje się na rozważaniach dotyczących popularnej aplikacji mobilnej TikTok. Przedstawia on jej istotę, działanie oraz w szczególności zwraca uwagę na jej aspekt edukacyjny. Aplikacja TikTok stanowi dziś jedno z wiodących narzędzi przepływu i pozyskiwania informacji. Okazuje się, że może ona stanowić kompetentne źródło wiedzy na różne tematy. Filmiki publikowane w aplikacji przez ekspertów z różnych dziedzin prezentują wiedzę w prosty i przystępny sposób, co sprawia, że jest ona szybko przyswajalna przez odbiorców.

Słowa kluczowe: TikTok, aplikacja, źródło wiedzy, wiedza, nauka, XXI wiek, media społecznościowe, edukacja